

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת בשלח - שירה - ט"ו בשבט תשע"ג

דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירות (ד - ב)

פסוק זה מלמד אותנו בדרך רמז כמה יש להיזהר בעוון החמור של לשון הרע. "וישבו ויחנו" חובה על האדם לשבת ולחנות, להתיישב בדעתו ולחכות מעט "לפני פי החירות" לפני שהוא נותן לפיו חירות לדבר ככל העולה על רוחו.

(הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א)

ובני ישראל יוצאים ביד רמה (ד - ח)

תרגם אונקלוס, "בריש גלי", יש לפרש דאיתא בזוהר הקדוש, דע"י לימוד ספר הזוה"ק יצאו בני ישראל מן הגלות, וזה "בריש גלי" ברי"ש ר"ת רבי שמעון בר יוחאי, גלי, כשיתגלה ספרו הקדוש, אז "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" - מן הגלות. עוד י"ל, כמ"ש באגרת הקודש מהבעש"ט הק' זיע"א ששאל למשיח אימתי קאתי מר, והשיב, כשיפוצו מעינותיך חוצה, וזהו "בריש גלי" ברי"ש ר"ת רבי ישראל בעל שם, גלי היינו כשיתגלה תורתו ויפוצו מעינותיו חוצה, אז יצאו מן הגלות.

(דגל מחנה אפרים זיע"א)

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון (ד - יד)

המגיד הידוע הרה"ק רבי יעקב יוסף מוכיח זיע"א, שהיה מחשובי תלמידי המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, נהג לנסוע מעיר לעיר ולעורר את בני ישראל לתשובה ולמעשים טובים בדרשותיו הנפלאות. פעם אחת הגיע במסעיו לעיר אחת, וראה שבני העיר עצובים ופניהם נפולות, שאל אותם: למה אתם עצובים? ענו לו: צרה מתקרבת אלינו, הפריץ מבקש שנמציא לו סכום כסף גדול מאד, וסכום זה אינו בידינו, ואנו חוששים מזעמו של הפריץ הרשע. בהעלותו לדרוש בבית הכנסת, פתח רבי יעקב יוסף ואמר בקול נרגש: יהודים יקרים, יודע אני כי עת צרה היא לכם, אולם אני מבטיח לכם שאם תקבלו על עצמכם שלא לדבר בבית הכנסת דברי חולין, תסור כל צרה מעליכם, שהרי כך אומר הפסוק "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", "ה' ילחם לכם" ויציל אתכם, אם "ואתם תחרישון" בבית הכנסת.

זה א-לי ואנוהו א-להי אבי וארוממנהו (ט"ו - ב')

ובהקדם מה דאיתא בספה"ק "תפארת שלמה", דגדול מה שנאמר באהרן דבאהרן כתיב "וידום אהרן" שלא נתרעם ח"ו על מדותיו של הקב"ה. אולם אצל דוד המלך כתוב "למען יזמר כבוד ולא ידום" פי' לא רק שידום אלא עוד יזמר בכבוד אפי' בעת צרה ומצוקה גדולה. נמצא בדרגא זו לשבח השי"ת אפי' בעת צרה גדולה זהו רק לגדולי עולם ענקי הרוח, וז"ש זה א-לי רוי' לחסדים ע"ד חסד א-ל כל היום, אזי "ואנוהו" אשבח ואודה לו, אבל "אלוקי" כאשר ח"ו יש צרות ויסורין ומדה"ד שולטת אז רק "אבי וארוממנהו" רק האבונה"ק יכולים להיות בדרגא זו ולרומם ולשבח ולפאר, אולם ע"י "אבי" שמקושר והולך בדרך האבונה"ק יכול גם הוא לזכות "וארוממנהו".

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ולקטו דבר יום ביומו (ט"ז – ד')

מובא במדרש כי פעם אחת שאלו תלמידיו של רבי שמעון בר יוחאי את רבם, מפני מה ירד המן לבני ישראל בכל יום, ולא ירד פעם בשנה בשביל כל השנה? אמשול לכם משל – ענה רבי שמעון – למה הדבר דומה? לבן מלך שאביו הקציב לו את מזונותיו וצרכיו לשנה שלימה, היה הבן רואה את אביו אחת בשנה בלבד. חשב המלך בלבו, בני, שאני אוהבו כל כך, איני רואה אותו אלא פעם אחת בכל שנה. אמר המלך לבנו, עד עכשיו היית מקבל מזונותיך אחת לשנה, אולם מעכשיו אתן לך צרכיך בכל יום ויום. כן הוא בבני ישראל, כל אדם שהיו לו בנים היה דואג וחושב בלבו, אמנם היום ירד מן ויש די אוכל לבני ביתי, אולם מה יהיה מחר? אולי מחר לא ירד מן? אתפלל לה' ואבקש ממנו שירד בכל יום, והיו ישראל מכוונים לבם לאביהם שבשמים בכל יום.

זה הדבר אשר ציוה ה' לקטו וגו' (ט"ז – ט"ז)

בזה הפסוק יש כל האלפא ביתא, לומר לך, שכל המקיים את התורה, הקב"ה מזמין לו את פרנסתו בלא טורח כמו לאוכלי המן.

(בעל הטורים)

ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקט ולא מצאו (ט"ז – כ"ז)

למה כתוב בפסוק "ולא מצאו", הרי בשבת לא ירד המן בכלל, והיה צריך לכתוב "ולא היה", שהרי לשון "ולא מצאו" שייך לומר על דבר שהיה ואבד, ולא על דבר שלא היה בכלל. ויוסבר על פי דברי המדרש (ילקוט שמעוני) שבשעה שאמר משה רבנו לעם שבשבת לא ירד מן, ועליהם ללקוט ביום השישי לחם משנה, גם בשביל שבת, זממו דתן ואבירם בלבם מחשבת רשע, להראות לעם שמשה רבנו אינו דובר אמת ח"ו. אמרו דתן ואבירם לעם: משה רבנו טועה, בשבת בבוקר כאשר תקומו משנתכם, תראו שירד מן כמידי יום ביומו. מה עשו, בשבת בבוקר השכם, קמו דתן ואבירם בחשאי ופיזרו מן מסביב לאהלי ישראל ובלבם אמרו: כאשר יקומו בני ישראל ויראו מן, איש בפתח אוהלו, יחשבו כי משה רבנו בדאי ואינו דובר אמת. מה עשה הקב"ה כדי להפר עצת רשעים אלה? שלח להקות ציפורים למחנה בני ישראל, אכלו הציפורים את כל המן עד שלא נשאר ממנו דבר. כאשר קמו בני ישראל ויצאו מאהלם ראו שאין כל זכר למן, מיד אמרו "משה אמת". משום כך כתוב בפסוק "ולא מצאו" משום שלא מצאו מן כדברי דתן ואבירם.

(הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א)

פניני השבת

והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו (ט"ז ה')

לכאורה, הרי כיון שבשבת אי אפשר להכין את המאכלים מחמת איסור מלאכה בשבת, אם כן לשם מה צריכה התורה לצוות אותנו להכין מערב שבת, הרי במילא הוא כן. ויש לומר שרצה הקב"ה לזכות את ישראל במצוות, על כן אמר להם "והכינו את אשר יביאו", כדי לקבל שכר על ההכנות לשבת שהוא גם כן מצוה.

(הרה"ק ר"י מסאטמר זיע"א – זכרון אהרן)